

Četvrti
ENERGETSKI SAMIT
u Bosni i Hercegovini

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

german
cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by

giz Systems International
Technological Services GmbH

Ministarstvo energije, toplotne i
hidroenergetike FBiH

Državno regulatorna komisija
za električnu energiju FBiH

Regulatorna komisija za električnu
energiju Republike Srpske FBiH

Regulatorna komisija za energiju
u Federaciji BiH (FERK)

Sheme poticaja OIE u BiH

- novi pristup i opcije -

ZAŠTO reforma sistema poticaja u BiH?

Glavni razlozi su:

- Postojeće sheme poticaja (FiT) za OIE nisu održive
- OIE u svijetu su dramatično promjenjene od uvođenja postojećih shema poticaja:
  - Ogroman razvoj instalisanih kapaciteta iz OIE
  - Izvanredna poboljšanja i unaprijeđenja tehnologija korišćenja OIE
  - Značajan pad cijena po instalisanom kW
  - Izazovi u mrežama zbog većeg broja instaliranih priključaka intermitentnih OIE
  - Nova regulativa EU za OIE odražava novi razvoj
- BiH treba da nastavi sa poticanjem OIE sa ciljem da se postigne tačka u kojoj poticaji neće biti potrebni u bliskoj / srednjoj budućnosti
  - Buduće sheme poticaja za OIE moraju biti troškovno efikasne
  - Buduće sheme poticaja za OIE trebaju biti zasnovane na tržišnim principima / konkurentne

KO / KAKO razvija prijedloge novih shema poticaja u ВИН?

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa
Bosne i Hercegovine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo
energije, rudarstva i industrije

Влада Републике Српске
МИНИСТАРСТВО ИНДУСТРИЈЕ,
ЕНЕРГЕТИКЕ И РУДАРСТВА

Bosna i Hercegovina
Državna regulatorna komisija
za električnu energiju

Regulatorna komisija za energiju
u Federaciji Bosne i Hercegovine

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА
ЗА ЕНЕРГЕТИКУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

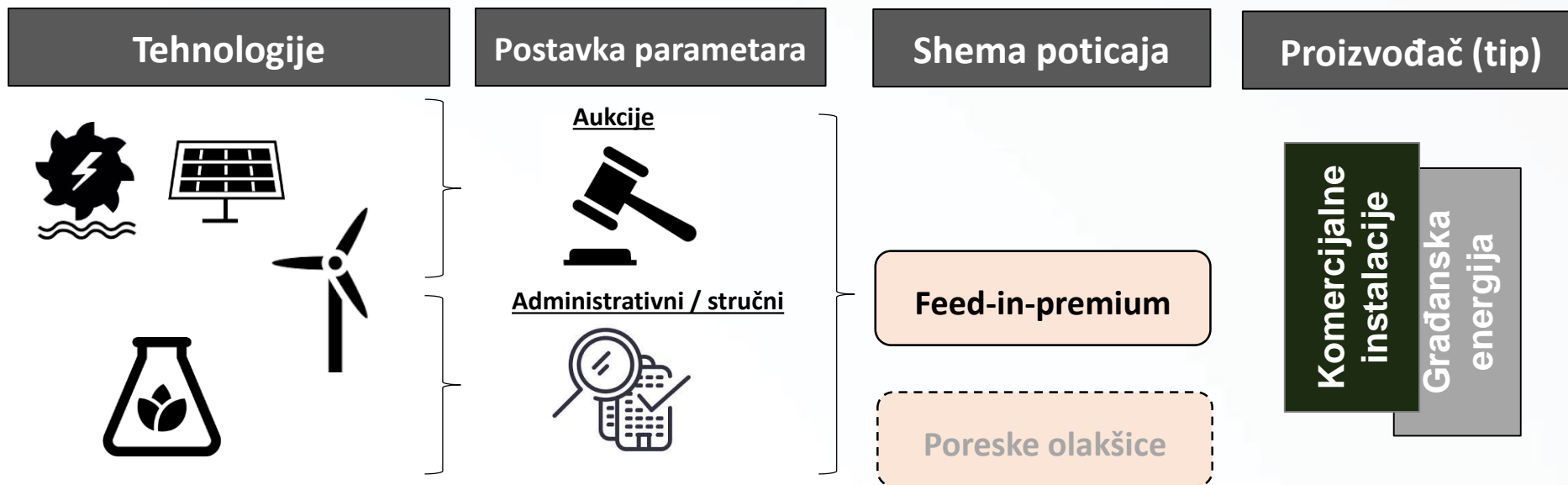

Fedracija Bosne i Hercegovine
Operator za obnovljive izvore energije
i efikasnu kogeneraciju

ОПЕРАТОР СИСТЕМА
ПОДСТИЦАЈА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

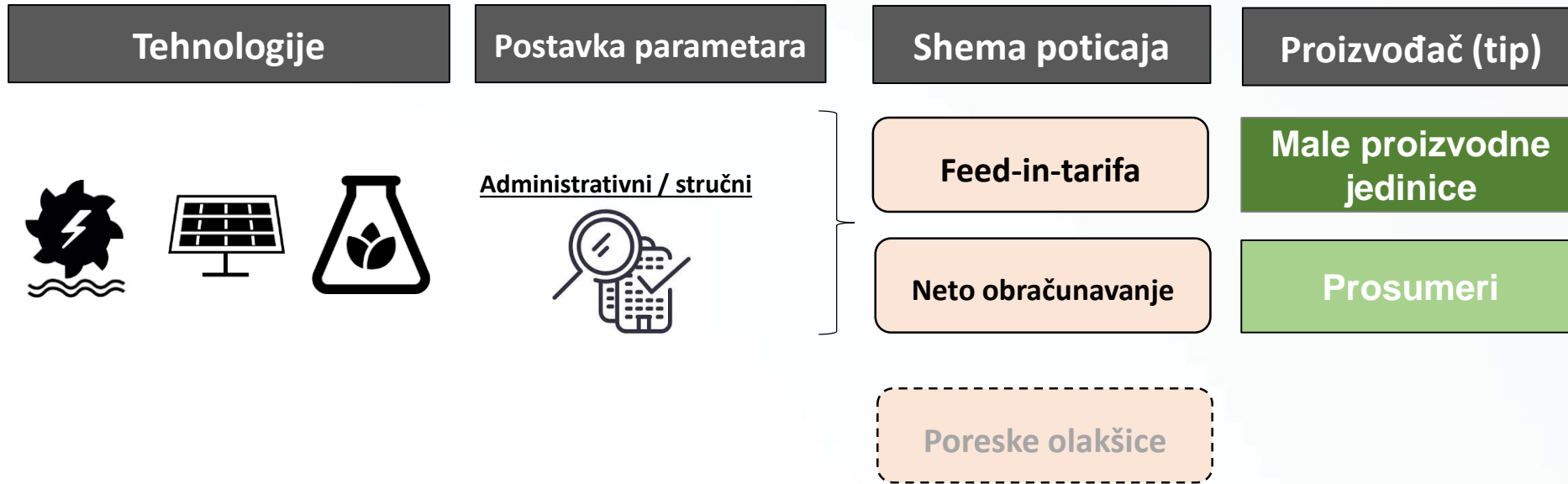
Odabrane opcije shema poticaja - Velike instalacije

- Smjernice EU / EnC o državnoj pomoći prilično su stroge za administrativne poticaja OIE, ali
  - sheme poticaja zasnovane na tržišnim principima mogu funkcionisati samo ako postoji operativno i likvidno tržište električne energije
  - u BiH trenutno nema tržišta električne energije; čak i ako se uspostavi u bliskoj budućnosti, početni signal cijene možda neće biti potpuno pouzdan
  - potrebno je prelazno rešenje

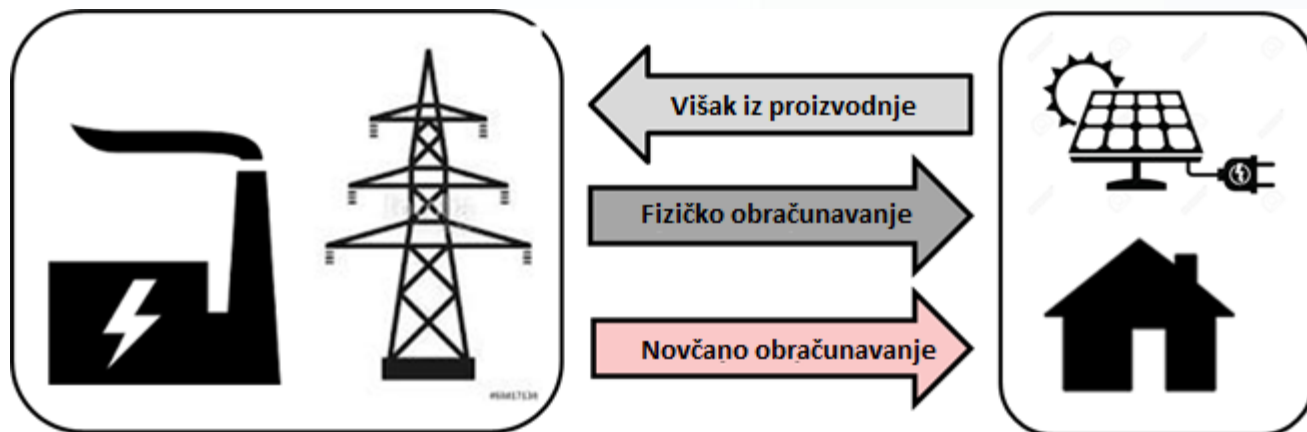
Odabrane opcije shema poticaja - Male instalacije

- EU regulativa ne predviđa učešće malih instalacija na tržištu električne energije
- Za male instalacije, mrežna integracija se posmatra kao važniji zadatak od integracije u tržišta
- Sve više europskih shema poticaja predviđa ulogu prosumera

Podrška Prosumerima: Neto mjerenje / Neto obračunavanje

- **Definicija:** Neto merenje se odnosi na fizičku, a neto obračunavanje na novčanu nadoknadu isporučilaca od strane svojih dobavljača za prekomjernu proizvodnju distribuiranu u mrežu

- Distribuirana proizvodnja iz OIE za vlastitu potrošnju se treba aktivno promovisati putem neto obračunavanja (preliminarni prijedlog)
- Neto obračunavanje je poželjna opcija za podršku Prosumera zbog slijedećih razloga:
  - tehnološki neutralna,
  - primjenjiva samo za domaćinstva i mala preduzeća,
  - priključenje na niskonaponsku mrežu (0.4kV)
- Detaljne preporuke su u skladu sa Smjernica ma EnCS o integraciji Prosumera u elektrodistribucijsku mrežu

Potencijalne dodatne funkcije

- Sve zainteresovane strane su se složile da nove sheme poticaja za OIE u BiH treba da budu:
  - Osjetljive u smislu područja ili regiona (kada / gdje je primjenjivo),
  - Osjetljive na tehnologiju (da obezbijedi pouzdan proizvodni mix, poboljša balansne kapacitete i podrži nove tehnologije),
  - Osjetljive na sveukupne benefite za društvo
- Osjetljivost shema poticaja za OIE podrazumijeva davanje prioriteta (u smislu dodatne podrške, kao što su poreske olakšice) za pojedine projekte
- Nove sheme poticaja bi trebalo da bude osmišljene da omoguće / podrže razvoj projekata OIE baziranim na konceptu tzv. „građanske energije“